

MAGYAR HÍRLAP Rétvári: fontos a moralitás a politikában

MHOMTI

- 2013. május 9., csütörtök

Fontos a moralitás a politikában, a döntéshozatalban pedig nemcsak a jog, hanem az erkölcs alapvető szabályait is be kell tartani - hangsúlyozta Rétvári Bence, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium államtitkára a Tóth Ilonka és a koncepciók perék című tudományos konferencián csütörtökön Budapesten.

Az államtitkár a Konrad Adenauer Alapítvány és a KDNP kommunizmus bűnei munkacsoportja rendezvényén kiemelte: ha a politika elveszíti erkölcsiségét, akkor bárki ellen felhasználhat törvénytelen eszközöket, a kommunisták pedig sokszor a saját párttársaikat is koncepciók perekkel akarták likvidálni.

Rámutatott: „ha nem vagyunk elég éberek, relativizálhatják a kommunizmus bűneit”. Kitért arra, hogy május 1-je óta új tényállás alapján büntetendő a vörös csillag viselése, és reményét fejezte ki, hogy hamarosan megindul a rendőrségi nyomozás azok ellen, akik szándékosan, előkészületek téve akarták megsérteni a kommunizmus áldozatainak méltóságát azzal, hogy már május 1-jén kitűzték ruhájukra ezt a kommunista szimbólumot.

Megjegyezte: a koncepciók perekre akkor van szükség, amikor az állam fél a nép igazságérzetétől, a természetjog alapján ugyanakkor az emberekben megvan a természetes igazságigény, s hosszú távon nem lehet elhíttetni velük a valótlanosságot. A koncepciók perék kapcsán még „a legvadabb kommunisták” is érezték, hogy messze állnak a nép igazságérzetétől - fizte hozzá.

Wittner Mária fideszes országgyűlési képviselő, 1956-os halálraítéllet ügy fogalmazott: „mi a véres kommunizmusban élünk, ahol kökeményen működött a szocialista halálgyár”.

Beszélt arról, hogy az 1956-os forradalom utáni megtorlás során 1957-ben kivégzett Tóth Ilonáról szóló film pályázatát korábban több alkalommal visszautasították, emiatt pedig „éreztek a gyalázatot, amit Tóth Ilonával tettek”. Ezután gyűjtést rendeztek, és 1998-ban, majd 1999-ben bemutatták a róla szóló filmet a Duna Televízióban.

Felhívta a figyelmet arra, hogy Tóth Ilonával elvállaltatták azt a tettet, amit nem követett el, amit az is bizonyít, hogy az általa a hamis vád szerint elkövetett gyilkosság kórbonctani jegyzőkönyvének adatai egyáltalán nem hasonlítanak a vádiratban szereplő adatokra. Úgy fogalmazott: egy védtelen nőből ki lehetett verni a vallomást, ugyanakkor annak a meggyőződésének is hangot adott, hogy Tóth Ilonát a per alatt megszarolták.

Utalt arra, hogy „a bekábított Tóth Ilona” akaratlanul önmaga ellen vallott, azt mondta, amit a hatalom bírósága hallani akart. Ezzel a külföldi közvéleménynek azt akarták demonstrálni, hogy ha egy orvosnő el tudott követni egy gyilkosságot, „milyenek lehettek az utcán a pesti srácok?” - mutatott rá.

Wittner Mária közölte: Tóth Ilonát „meggyalázták emberségében, hitében, hivatástudatában”, az ő becsülete pedig „a mi becsületünk is, és azoké, akiket ötosával-hatosával összedrótozva, arccal lefelé temettek el”, és még most is ugyanott és ugyanúgy nyugszanak. Reményét fejezte ki, hogy ezek a kivégzett forradalmárok „talán egyszer megkapják a végtiszteiséget”.

Iván László fideszes országgyűlési képviselő, Tóth Ilona orvosi egyetemi évfolyamtársa elmondta: Tóth Ilonának kisugárzása volt, „a magyar Jeanne d'Arcnak” hívták. Mint mondta, huszonöt évvel az ítélet végrehajtása után beszélt valakivel, aki kiskatonaként jelen volt Tóth Ilona kivégzésén. Tőle tudta meg, hogy amikor Tóth Ilonát a vesztőhelyre vitték, azt kérte rabtartóitól, hogy vegyék le róla a bilincset, mert úgysem szokik meg, de kérését nem teljesítették. Mielőtt nyakára rakták a kötélszíjat, a szemtanú szerint Tóth Ilona felkiáltott: „ártatlan vagyok!” - idézte fel.

Kahler Frigyes történész kiemelte, hogy a koncepciók perekben a bíróságok a politikai akarat végrehajtói voltak. Ezek az eljárások nemcsak a politikai ellenfelek megsemmisítésére voltak alkalmasak, hanem a kommunizmus propagandájának célját is szolgálták. Ha a politikai hatalom valakit reakciónak minősített a kommunizmusban, akkor az illető életveszélybe is kerülhetett - mondta.

A Tóth Ilona-per koncepciók volta nem vonható kétségbe, mert „az ítélet köszönő viszonyban sincs a nyomozati anyaggal”, s ez az eljárás egy „perszövevény központi darabja”, amelyben a legelképezetőbb történeteket ötvözik - fogalmazott.

Jobbágyi Gábor, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem polgári jogi tanszékvezetője arról beszélt, hogy először csak izgatással, majd egy AVH-s katona megölésével is megvádolták Tóth Ilonát, akinek két vádlott-társa azonban a nyomozás elején még meg sem említették Tóth Ilona nevét, mint tettestársát, s ők ketten vállalták magukra a gyilkosságot. Az ítélet végül három beismerő vallomáson alapult, tanúja az esetnek nem volt, a vádlottak száma pedig időközben tízre emelkedett - mondta.

Frank Spengler, a Konrad Adenauer Alapítvány magyarországi irodájának vezetője kiemelte, hogy a koncepciók perék során „a jogot kiürítették, megsértették és lábbal tiporták”. A vádlottak a politikai hatalom játékszereivé váltak, ezáltal pedig sérült az emberi méltóságuk - jegyezte meg.

Eötvös Péter, a KDNP kommunizmus bűnei munkacsoportjának elnöke elmondta, hogy az 1956-os forradalom és szabadságharc leverése után sokakat internáltak, ennek a büntetéstípusnak az időtartamát pedig kétszer is meg lehetett hosszabbítani, hat-hat hónappal. A Tóth Ilona-per segítségével a Kádár-rendszer megpróbálta bizonyítani, hogy köztörvényes bűnözők gyilkoltak ártatlan kommunistákat - fogalmazott.

Miklós Péter történész, a Szegedi Tudományegyetem oktatója a kommunizmus fiatal áldozatainak történetei közül két szegedi esettanulmányt ismertetett.